

USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Pulkrábka, Ph.D., a soudkyň Mgr. Jany Boškové a JUDr. Ivy Hejdkové ve věci

žalobkyně: **ŠKODA INVESTMENT a. s.**, IČO 26502399
sídlem Václavské nám. 837/11, 110 00 Praha 1,
zastoupená advokátkou Mgr. Kateřinou Winterling Vorlíčkovou, LL.M.,
sídlem Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1

proti
žalované: **Plzeňská energetika a. s.**, IČO 27411991
sídlem Tylova 1/57, 301 00 Plzeň
zastoupená advokátem Mgr. Markem Dejmkem
sídlem Perlová 7, 301 00 Plzeň

o zaplacení 94 087 606 Kč

o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-město ze dne 23. 1. 2018, č. j. 23 C 157/2012-271

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích I a II zrušuje a v tomto rozsahu se věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu žalobkyně o zaplacení částky 94 087 606 Kč (výrok I) a na nákladech řízení uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované částku 863 806,90 Kč (výrok II). Zároveň žalobkyni uložil povinnost zaplatit České republice doplatek soudního poplatku ve výši 307 766 Kč (výrok III). Své rozhodnutí odůvodnil tím, že žalobkyně ani přes upakované poučení dle § 118a odst. 3 o. s. ř. neunesla důkazní břemeno spočívající v prokázání skutečností, že by distribuční sítě, u nichž se domáhá žalobkyně po žalované bezdůvodného obohacení, vlastnila, že tyto distribuční sítě skutečně existují v rozsahu uváděném žalobkyní a že zatěžují v tvrzeném rozsahu pozemky žalobkyně a omezují tak její vlastnické právo k těmto pozemkům. Z předložených listin není dostatečně prokázána pasivní legitimace žalované, neboť není patrné, že by distribuční sítě byly ve vlastnictví žalované a nevyplývá z nich ani jejich rozsah. Navíc z rámcové smlouvy o zřízení věcných břemen a souvisejících otázek ze dne 21. 9. 1998, která byla uzavřena mezi žalovanou a ŠKODA a. s., jako tehdejším vlastníkem všech pozemků v hlavním areálu ŠKODA a areálu Doudlevice, bylo zjištěno, že v okamžiku uzavření této smlouvy si pro účely právní jistoty účastníci zcela a úplně určili vztah ke všem nemovitostem v areálech ŠKODA a Doudlevice, které žalovaná užívala. Je zde upraven rozsah užívacích práv, a pokud žalobkyně nabyla vlastnictví k nemovitostem v letech 2004 - 2006 s právní vadou (se zákonným nebo vydrženým věcným břemenem), musela si být vědoma této vady i toho, že se průběžně neodškodňuje.
2. Žalobkyně se proti napadenému rozsudku odvolala a ve včasné odvolání navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Své odvolání odůvodnila tím, že výsledek řízení je zjevně nespravedlivý, soud prvního stupně přistoupil k věci zcela formalisticky. Přestože žalobkyně navrhla dostatečné důkazy k prokázání existence a rozsahu zařízení Plzeňské energetiky, soud listinné důkazy hodnotil v její neprospěch. Měl-li snad soud pochybnosti o rozsahu zařízení odpovídající předloženým mapám, měl postupovat tak, že

povinnost předložit listiny, které tyto skutečnosti prokazují, měl uložit straně žalované. Nelze totiž přehlédnout, že žalovaná nepopírá umístění zařízení na pozemcích, odmítá však sdělit konkrétně, o jaká zařízení se jedná. Soud mohl tuto povinnost uložit i třetí osobě. Pokud soud prvního stupně odkazuje na rámcovou smlouvu ze dne 21. 9. 1998, pak jednak žalobkyně není univerzálním právním nástupcem společnosti ŠKODA a. s., tedy tato smlouva žalobkyni nezavazuje. Ale i v případě, že by byla věcná břemena na základě předchozí právní úpravy skutečně zřízena, pak je třeba přihlídnout k tomu, že v důsledku změny společenské situace nelze (i v souladu s Ústavou a Listinou základních práv a svobod) než dospět k závěru, že věcná břemena nemohou být trpěna bez náhrady. V této souvislosti odkázala žalobkyně na náleží Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2003, sp. zn. I. ÚS 137/03. Ostatně i sama žalovaná si je vědoma, že poskytnutí náhrady je spravedlivým řešením situace, když právě o výši náhrady strany sporu jednaly a pouze na této výši, nikoliv na podstatě oprávněnosti požadavku žalobkyně, se nedokázaly shodnout.

3. Žalovaná se k odvolání žalobkyně vyjádřila a navrhla, aby rozsudek soudu prvního stupně byl jako věcně správný potvrzen. Uvedla, že právní otázky nároků zatížených vlastníků pozemků byly vyřešeny konstantní judikaturou, kdy žalovaná odkázala na náleží Ústavního soudu Pl. ÚS 25/04, podle kterého bezúplatná zákonná věcná břemena byla založena tehdejšími právními předpisy, zůstávají v platnosti i za účinnosti současných právních předpisů. Uvedený náleží pak vylučuje aplikaci zásad o vydání bezdůvodného obohacení. Podle tohoto rozhodnutí bylo možné bezplatně zřídit věcné břemeno k majetku ve vlastnictví státu a Ústavní soud existenci zákonných věcných břemen podle vzniklých předchozích právních úprav považuje za legitimní. Náhrada za omezení vlastnického práva je koncipována jako náhrada jednorázová, splatná zákonem ve stanovených lhůtách, což výslovně vylučuje možnost aplikace náhrady za omezení vlastnického práva požadovat bezdůvodné obohacení. Žalovaná pak souhlasí se závěrem soudu o tom, že žalobkyně neprokázala tvrzené inženýrské sítě na svých pozemcích, rozsah zátěže a jejich vlastnictví a možnost uplatnění nároku výslovně vylučuje rámcová smlouva. Žalobkyně prokázala pouze to, že byla vlastníkem tvrzených pozemků, avšak nevznesla ani tvrzení o tom, v jakém rozsahu byl každý z pozemků zatížen. Pokud žalobkyně prokazuje existenci inženýrských sítí mapami, nejde o mapy inženýrských sítí ani o jejich majetkové karty, ale pouze neurčitá schémata, o nichž není zřejmé autorství a jejich možnost verifikace je vyloučena. Soud může činit skutková zjištění pouze na základě provedených důkazů, nikoliv důkazů, které nejsou navrženy či předloženy. Možnost uplatnění nároků na vydání bezdůvodného obohacení pak vylučuje rámcová smlouva o zřízení věcných břemen a souvisejících otázkách z 21. 9. 1998, z nichž vyplývá, že s inženýrskou sítí je spjato legální bezúplatné věcné břemeno, přičemž pouze pro případ, že by bylo v budoucnu zpochybněno, sjednává smlouva obligační bezúplatné právo užívání pozemků. Takové užívací právo nemohlo zaniknout změnou vlastnického práva k pozemkům; žalovaná byla se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že s nabytím vlastnického práva k inženýrským sítím nabyla i legální věcná břemena. Žalovaná pak navíc namítla promlčení a v odvolání i vydržení.
4. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek a dospěl k závěru, že nejsou podmínky pro potvrzení ani změnu napadeného rozhodnutí.
5. Pro úspěch žalobkyně bylo mj. třeba, aby prokázala, že v rozhodné době byla vlastníkem jednotlivých nemovitostí a že přes tyto nemovitosti vedou zařízení ve vlastnictví žalované. Soud prvního stupně zamítl žalobu hlavně na základě závěru, že žalobkyně neprokázala vlastnické právo žalované k zařízením umístěným v jejích pozemcích. Tento závěr soudu prvního stupně však není dostatečně odůvodněn, což ve svém důsledku zakládá jeho nepřezkoumatelnost (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. 32 Cdo 4455/2009, náleží Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, a ze dne 3. 9. 2009, sp. zn. III. ÚS 346/09).
6. Soud prvního stupně měl vzít především v úvahu, že žalovaná neuváděla, jaká konkrétní tvrzení žalobkyně nepovažuje za správná. Pausální námitka žalované, že existence zařízení na

nemovitostech nebyla prokázána, může být těžko důvodem pro to, aby soud o vlastnictví žalované pochyboval. To tím spíše, že žalovaná v průběhu řízení nepopírala, že se určitá zařízení v jejím vlastnictví na pozemcích a budovách žalobkyně nacházejí.

7. Nedostatečné je dále zdůvodnění, proč soudu k závěru o neunesení důkazního břemene – a s přihlédnutím k absenci konkrétního popírání ze strany žalované – nestačily žalobkyní navržené důkazy. To, že nějaká listina není znaleckým posudkem nebo že není autorizovaná, neznamená, že není důkazem a že by nepodléhala zásadě volného důkazů vyjádřené v § 132 o. s. ř.
8. V napadeném rozsudku dále chybí odůvodnění, proč soud prvního stupně neprovedl žalobkyní označené důkazy. Soud bezprostředně poté, co při ústním jednání zástupce žalobkyně uvedl, že setrvává na důkazních návrzích (výslech svědků K█████, Ch█████, P█████, H█████, S█████, provedení místního šetření a uložení povinnosti žalované vydat listiny), aniž by s účastníky vyjasnil, která konkrétní sporná skutková tvrzení těmito provedenými důkazy mají být prokázána, vyhlásil usnesení, že další důkazy prováděny nebudou. V odůvodnění rozsudku se pak omezil na konstatování, že další důkazy prováděny nebyly, neboť „skutkový stav byl zjištěn z rozsahu, který poskytl spolehlivý základ pro rozhodnutí ve věci“. K tomu srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2005, sp. zn. 30 Cdo 749/2005, uveřejněný v časopisu Soudní judikatury, č. 1/2006, v němž se uvádí, že „jestliže soud návrhu na provedení důkazů nevyhoví, zamítne tento návrh usnesením, proti kterému není odvolání přípustné a v rozhodnutí ve věci pak vysvětlí, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl“.
9. Soud prvního stupně nereagoval ani na návrh žalobkyně, aby za situace, že nemá pasivní legitimaci žalované, resp. existenci rozsah a vlastnictví distribučních sítí za dostatečně prokázané, vyzval k vydání příslušné dokumentace vztahující se k těmto technologiím žalovanou, a rovněž i příspěvkovou organizaci Správy informačních technologií města Plzně (dále jen „SIT“). Aniž účastníkům sdělil, že jimi navržené důkazy prováděny nebudou, přistoupil k vyhlášení rozsudku. Tento svůj procesní postup v rozsudku dostatečně nezdůvodnil, neboť nevysvětlil, proč navržené důkazy považuje za nadbytečné.
10. Závěr o tom, že účastník neunesl důkazní břemeno, lze přitom v řízení učinit jen tehdy, jestliže soud řádně a úplně provedl všechny důkazy, které účastník označil k prokázání svého tvrzení. Účastníkem označený důkaz soud neprovede pouze v případě, jestliže jeho prostřednictvím nepochybně nelze prokázat pro věc rozhodnou skutečnost, např. proto, že označený důkaz je zjevně nezpůsobilý prokázat tvrzenou skutečnost nebo že se týká skutečnosti, které je podle hmotného práva pro rozhodnutí o věci bezvýznamná. Z důvodu neunesení důkazního břemene lze rozhodnout v neprospěch účastníka současně pouze tehdy, jestliže zhodnocení důkazů, které byly za řízení provedeny (§ 120 odst. 3 věta druhá o. s. ř.), neumožňuje soudu přijmout závěr o pravdivosti tvrzení účastníka ani o tom, že by bylo nepravdivé (k tomu srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 7. 8. 2003, sp. zn. 21 Cdo 408/2003).
11. Odvolací soud proto napadený rozsudek v rozsahu odvolání, tj. ve výroku o zamítnutí žaloby a navazujícím výroku o nákladech řízení, podle § 219a odst. 1 b) o. s. ř. a věc podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
12. V dalším řízení soud prvního stupně řádně zhodnotí provedené důkazy, znovu zváží, které z označených důkazů je třeba provést, případně vyzve žalobkyni k označení důkazů dalších. Není totiž pravdou, že „skutkový stav byl zjištěn v takovém rozsahu, aby mohl poskytnout spolehlivý základ pro rozhodnutí ve věci.“
13. Při případné úvaze, zda žalované uložit povinnost předložit listiny prokazující tvrzení žalobkyně podle § 129 odst. 2 o. s. ř. soud prvního stupně přihlédne k judikatuře, která tuto problematiku řeší, a to zejména k rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2011, sp. zn. 22 Cdo 883/2010, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2016, sp. zn. 29 Cdo 5069/2015, rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. 29 Cdo 440/2013.
14. Pokud soud prvního stupně své zamítavé rozhodnutí „nad rámec nedostatku pasivní legitimace

žalovaného a neprokázání existence vlastnictví a rozsahu zatěžovaných pozemků“ odůvodnil tím, že úspěch žaloby je vyloučen v důsledku ujednání obsaženého v rámcové smlouvě o zřízení věcných břemen a souvisejících otázek ze dne 21. 9. 1998, a to konkrétně článků 3.6. a článku 4.1, pak lze přisvědčit argumentaci žalobkyně v tom smyslu, že smlouva byla uzavřena nikoliv mezi účastníky tohoto sporu, ale mezi společnostmi ŠKODA ENERGETIKA s.r.o. na straně jedné a ŠKODA a.s. na straně druhé, přičemž z napadeného rozsudku není zjevné, zda a proč tato smlouva zavazuje účastníky tohoto řízení. A to zvláště za situace, že strana žalovaná v řízení namítala, že ji smlouva zavazovat nemůže, neboť není univerzálním právním nástupcem společnosti ŠKODA, a.s.

15. Zjevné také není, že by žalobce své pozemky nabyt „s právní vadou (se zákonným nebo vydrženým věcným břemenem)“. Aby takový závěr mohl soud učinit, musel by zvláště u každého z jednotlivých typů zařízení posoudit, zda a na základě jakého zákona vzniklo zákonné věcné břemeno, případně zda byly splněny předpoklady vydržení, především dobrá víra opírající se o způsobilý titul vydržení (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2002, sp. zn. 22 Cdo 1398/2000), nebo zda je tu jiný právní titul. Není však na soudu, aby za žalovanou vyhledával právní tituly, o něž by mohl užívání pozemků žalobkyně opírat. Musí vycházet z toho, co o právních titulech k jednotlivým typům zařízení žalovaná tvrdí.
16. Pokud by soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalovaná má právní titul užívání pozemků žalobkyně má, musel by se zabývat otázkou, zda namísto náhrady za bezdůvodné obohacení nemá žalobkyně právo na jinou náhradu. Přitom by se musel vypořádat i se vznesenou námitkou promlčení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Plzeň 26. září 2018

JUDr. Zdeněk Pulkrábek, Ph.D., v. r.
předseda senátu